

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/157/2014
Identifikačné číslo spisu: 7013201598
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:7013201598.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Lubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľa Ing. R. W., bytom Q., zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom AK Sibírska 4, Bratislava, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho poistenia, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. júla 2014, č. k. 9Sd/60/2013-39, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. júla 2014, č. k. 9Sd/60/2013-39, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 7. novembra 2013 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n n á zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 69,89 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Mariána Ďurinu, č. účtu XXXXXXXXXXX/XXXX, vedený v A., do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 11. júla 2014, č. k. 9Sd/60/2013-39, potvrdil rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X zo 7. novembra 2013, ktorým odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 17. septembra 2010. Náhradu trov konania navrhovateľovi nepriznal.

Odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa z dôvodu, že na rozhodnutie o žiadosti nie je príslušná.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ je od 01.01.1999 poberateľom výsluhového dôchodku priznaného Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov za výkon služby v rozsahu 39 rokov. Po priznaní výsluhového dôchodku bol zamestnaný až od 01.09.2012 do 30.06.2013, kedy bol zástupcom

trénera Základnej školy Zdenka Nejedlého. Krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľovi nárok na starobný dôchodok vznikol podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, pričom odporkyňa je príslušná na rozhodovanie o nároku na starobný dôchodok v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Navrhovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok ani s prihliadnutím na ustanovenie § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože obdobie jeho zamestnania od 01.09.2012 do 30.06.2013 nespadá do obdobia nepretržitého zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31. decembra 2003. Preto preskúmané rozhodnutie odporkyne ako zákonné potvrdil.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Namietal, že odporkyňa je viazaná Dohovorom č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (ďalej len „Dohovor“) a má ho aj aplikovať. Tvrdil, že obdobie výkonu služby vojaka z povolania sa musí považovať za obdobie dôchodkového poistenia podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, pretože osobitným predpisom je zákon č. 328/2002 Z. z. Navrhovateľ ukončil služobný pomer dňom 31.12.1998 a od 01.01.1999 mal priznaný výsluhový dôchodok podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov, pričom mu nebolo zohľadnené zaradenie do I. kategórie funkcií. Podľa jeho názoru obdobie výkonu služby vojaka z povolania sa musí považovať za obdobie dôchodkového poistenia (§ 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení). Nesúhlasil s názorom odporkyne a krajského súdu, že príslušný na rozhodovanie o dôchodku navrhovateľa je Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, pretože od 01.05.1998 sa na vojakov podľa § 103 ods. 1 bod 2 zákona č. 114/1998 Z. z. ustanovenie § 132 zákona č. 100/1988 Zb. nevzťahuje a on skončil službu vojaka z povolania dňa 31.12.1998. Výsluhový dôchodok mu bol vypočítaný podľa § 26 zákona č. 114/1998 Zb. bez zohľadnenia doby poistenia vo všeobecnom systéme. Poukázal na to, že odporkyňa nezohľadnila dobu jeho poistenia do XX.XX.XXXX, t. j. do dovŕšenia dôchodkového veku 55. rokov. Podľa jeho názoru týmto dňom splnil podmienky nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového poistenia podľa § 132 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 4 a § 21 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. a odporkyňa bezdôvodne vylúčila dobu trvania jeho služobného pomeru vojaka z povolania v 1. kategórii funkcií pre nárok na starobný dôchodok. Keďže splnil podmienku potrebnej doby zamestnania vo zvýhodnenej kategórii funkcií už pred rokom 1995, za podstatnú okolnosť považuje, že nevykonával službu vojaka z povolania v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, zrušil rozhodnutie odporkyne a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne si uplatnil náhradu trov konania za 1 úkon právnej služby, podanie odvolania, vo výške 127,17 € + režijný paušál vo výške 8,04 € .

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa trvala na vecnej správnosti svojho rozhodnutia a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Poukázala na to, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení od XX.XX.XXXX, t. j. pred dňom účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. a jeho zamestnanie netrvalo nepretržite do 31.12.2003. Z toho dôvodu nie je vylúčená aplikácia § 142 zákona o sociálnom zabezpečení ani § 103 zákona č. 114/1998 Z. z. a § 143 a zákona o sociálnom zabezpečení

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p., preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok.

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 26 ods. 1 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov profesionálny vojak prepustený zo služobného pomeru má nárok na výsluhový dôchodok, ak vykonával službu (§ 47) najmenej 20 rokov.

Podľa § 47 ods. 1 zákona č. 114/1998 Z. z. dobou výkonu služby rozhodujúcou pre vznik nároku na výsluhový príspevok, odchodné, úmrtné, výsluhový dôchodok a invalidný výsluhový dôchodok a pre výšku týchto dávok je doba výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách a doba výkonu služby v ozbrojených bezpečnostných zboroch a v ozbrojených zboroch Slovenskej republiky. Ako doba výkonu služby sa započítava aj doba výkonu služby v ozbrojených silách a doba výkonu služby v ozbrojených bezpečnostných zboroch a v ozbrojených zboroch Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Československej socialistickej republiky a Československej republiky pred 1. januárom 1993 a v Armáde Českej republiky v období od 1. januára 1993 do 31. marca 1993. Ako doba výkonu služby sa započítava aj doba hodnotená ako doba služby podľa predpisu o súdnych rehabilitáciách a podľa predpisu o mimosúdnych rehabilitáciách.

Podľa § 125 ods. 11 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení policajtov“) výsluhové dôchodky priznané a vyplácané podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov sa odo dňa účinnosti tohto zákona považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti (1. júla 2002) a od tohto dňa sa zvyšujú o 5 %. Na výplatu týchto dôchodkov je príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia. Výplata týchto dôchodkov sa financuje z osobitného účtu.

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečené ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Podľa § 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o

- a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia,
- b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,
- c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

Z potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v Bratislave z 11.09.2013 je zrejmé, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu vojaka v rozsahu viac ako 20 rokov a po ukončení služobného pomeru mu bol priznaný od 01.01.1999 výsluhový dôchodok za výkon služby v rozsahu 39 rokov od 01.11.1959 do 31.12.1998 v 1. kategórii funkcií. Zo služobného pomeru bol uvoľnený dňom 31.12.1998. Podľa žiadosti o starobný dôchodok po tomto dni nebol zamestnaný, pracoval a bol dôchodkovo poistený až od 01.09.2012 do 30.06.2013.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

Navrhovateľ, narodený XX.XX.XXXX, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods.1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. dňom XX. I. XXXX, ktorým dovŕšil vek 55 rokov.

Dňom 1. mája 1998 nadobudol účinnosť zákon č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov.

Podľa § 103 zákona č. 114/1998 Z. z. od nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa na sociálne zabezpečenie vojakov nepoužijú:

1. zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách v znení neskorších predpisov,
2. § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov,
3. § 157 až 174 vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že tam uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú od 1. mája 1998, počnúc ktorým mohol vojakom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z. z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č.100/1988 Zb. nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok, ktoré do 1. mája 1998 už vznikli, ale iba za predpokladu, že vojak splnil všetky podmienky pre priznanie starobného dôchodku (vrátane skončenia služby pokračujúcej nepretržite od vzniku nároku na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku pred 01.05.1998) do dňa predchádzajúceho dňu 1. mája 1998. Uvedeným dňom zanikla právomoc Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia rozhodnúť o priznaní starobného dôchodku (§ 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 103 bod 2 zákona č. 114/1998 Z. z.), o žiadosti o starobný dôchodok je preto príslušná rozhodnúť odporkyňa.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. už ku dňu 16. októbra 1995 a tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že žiadosťou zo 17.09.2013 požiadal o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu až od 17. septembra 2010.

Tvrdenie navrhovateľa, že nevykonával službu vojaka z povolania v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. a preto získal dobu zamestnania do 16.10.1995 vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia je dôvodné. Z titulu výkonu služby vojaka z povolania mu však vznikol nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov (účinného od 01.05.1998), ktorý je rovnakým osobitným predpisom ako zákon č. 328/2002 Z. z., ktorý ho s účinnosťou od 01.07.2002 nahradil.

Navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 132 zákona o sociálnom zabezpečení dňom 16.10.1995, nevznikol mu však k tomuto dňu nárok na výplatu starobného dôchodku, lebo odo dňa vzniku nároku bol naďalej nepretržite zamestnaný až do 31.12.1998.

Navrhovateľ ukončil výkon služby vojaka z povolania dňom 31.12.1998, pričom nárok vyplývajúci zo zaradenia tejto služby do I. pracovnej kategórie podľa § 175 v spojení s § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.

Navrhovateľ po priznaní výsluhového dôchodku nebol naďalej nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003. Vzhľadom na to sa na neho nevzťahuje ustanovenie § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a starobný dôchodok mu nemožno priznať podľa tohto zákona.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov záver odporkyne, že nie je príslušná na rozhodnutie o žiadosti navrhovateľa, je nesprávny. Odporkyňa je povinná o žiadosti o

starobný dôchodok rozhodnúť a posúdiť i dôvodnosť požiadavky navrhovateľa na započítanie dôb štúdia a civilného zamestnania. Po zistení tzv. teoretickej sumy starobného dôchodku rozhodne o výške starobného dôchodku v zmysle čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie odporkyne zo dňa 25. apríla 2014 nepovažoval za zákonné a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne znovu rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 17. septembra 2010 v naznačenom smere, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu.

O trovách konania rozhodol súd podľa ust. § 250k ods. 1 v spojení s ust. § 250l ods. 2 O.s.p. Navrhovateľ mal v konaní úspech a preto mu súd priznal náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia. Právny zástupca navrhovateľa si uplatnil náhradu trov konania za 1 úkon právnej pomoci vo výške 127,17 € + režijný paušál 8,04 €. Keďže v danej veci ide o dávkovú vec sociálneho poistenia súd priznal tarifnú odmenu vo výške jednej trinástiny výpočtového základu (§ 11 ods. 4 veta druhá zákona č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Výpočtovým základom pre rok 2014 bola suma 804,00 €, z ktorej jednej trinástine zodpovedá suma 61,85 €; navrhovateľovi preto prináleží náhrada trov konania pozostávajúca z náhrady trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej služby vo výške 61,85 € + 1 režijný paušál vo výške 8,04 €, spolu v sume 69,89 €, ktorú je odporkyňa povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa, vedený v A. č. ú. XXXXXXXXXXX/XXXX do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku (§ 149 ods. 1 v spojení s § 160 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.